

**Alina Szwarc-Adamiuk, Monika
Zińczuk**

**Sprawozdanie z IV Augustowskiego
Spotkania Naukowego Edukacja w
Dialogu i Perspektywie**

Kultura i Edukacja nr 1, 160-164

2007

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Bogaty program festiwalu, z założenia przeznaczony dla różnorodnych odbiorców, powoduje, że odwiedzający go turyści (Wolin znajduje się w niewielkiej odległości od Świnoujścia czy Międzyzdrojów, a więc znanych miejscowości wypoczynkowych) nie tylko ciekawie spędzają czas, ale przede wszystkim wynoszą wiedzę o przeszłości.

Warto szczególnie zwrócić uwagę na miejsce, w którym odbywa się historyczna część „Festiwalu Słowian i Wikingów”. Jest nim wyspa Ostrów, znajdująca się na rzece Dziwnie na wysokości współczesnego centrum Wolina. Na terenie tym wznoszony jest obecnie skansen pod nazwą „Warsztaty Archeologii Eksperymentalnej Wolin–Jómsborg–Vineta”. Realizatorem tego projektu jest wolińskie „Stowarzyszenie Centrum Słowian i Wikingów Wolin–Jómsborg–Vineta”. Obecnie oddany do użytku fragment zabudowy stanowi tło festiwalu, przy czym ilość postawionych budynków – rekonstrukcji zabudowy z X/XI wieku, ulega stałemu wzrostowi.

Docelowo skansen ma obejmować przeszło dwadzieścia chat, świątynię, stocznię, nabrzeże długości prawie 150 metrów. Całość ma być otoczona wałem długości ponad 300 metrów, z trzema bramami. Wewnątrz obwałowań ma zostać stworzonych ponad 500 metrów chodnika wykonanego z dębowych bali. Całość zabudowy wraz z wyposażeniem stanowić będą kopie i rekonstrukcje zabytków archeologicznych z terenów Pomorza z okresu X/XI wieku¹³.

Podsumowując, wypada podkreślić celowość połączenia *stricte* naukowej Sesji z imprezą masową o charakterze popularyzatorsko-edukacyjnym. Świadczy o tym zaintereso-

wanie uczestników samego Festiwalu działaniami odbywającymi się w ramach „II Międzynarodowej Sesji Naukowej Dziejów Ludów Morza Bałtyckiego” (w szczególności wykładem prof. L. P. Słupeckiego i częścią poświęconą archeologii eksperymentalnej) oraz odwrotnie, zainteresowanie ludzi nauki doświadczeniami osób zajmujących się praktycznym odtwarzaniem zabytków kultury materialnej człowieka. Właśnie owo obustronne zainteresowanie utwierdza organizatorów obu wydarzeń, w przekonaniu o celowości organizowania kolejnych spotkań tego typu¹⁴.

Michał Bogacki

¹⁴ Zgłoszenia chęci udziału w „III Międzynarodowej Sesji Naukowej Dziejów Ludów Morza Bałtyckiego” prosimy kierować na adres: Zakład Historii Wojskowej, Instytut Historii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, ul. św. Marcin 78, 61–809 Poznań; lub pocztą elektroniczną na adres: janomb@interia.pl albo franz@amu.edu.pl.

Sprawozdanie z IV Augustowskiego Spotkania Naukowego Edukacja w Dialogu i Perspektywie

IV Augustowskie Spotkanie Naukowe pod tradycyjnym hasłem „Edukacja w dialogu i perspektywie (prezentacje – polemiki – propozycje)” odbyło się w dniach 18–20 września 2006 roku. Cykliczność owych spotkań (ASN 2001, 2002, 2004) podkreśla kontynuację rozważań koncentrujących się wokół priorytetowych zmian w systemie oświaty.

Zaproszenie Zakładu Dydaktyki Ogólnej Uniwersytetu w Białymstoku – organizatora konferencji – przyjęło 86 uczestników (28 pro-

¹³ Szerzej patrz [w:] M. Bogacki, *Działalność „Stowarzyszenia Centrum...”, s. 14 i nast.*; <http://www.jomsborg-vineta.com/warsztaty.html>.

fesorów, 44 doktorów i 16 magistrów) z wielu ośrodków naukowych w kraju.

Uroczystego otwarcia spotkania dokonała prof. Anna Karpińska – Kierownik Naukowy konferencji – witając serdecznie grono wybitnych przedstawicieli pedagogiki. Wśród przybyłych gości nie zabrakło Rektora Uniwersytetu w Białymstoku – Jego Magnificencji prof. Jerzego Nikitorowicza. Profesorowi udało się skłonić uczestników konferencji do refleksji nad problemami poruszonymi w przygotowanym referacie „Edukacja dla sukcesu czy porażki i pokory”. Głos zabrała również Dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii – prof. Elwira Kryńska, wyrażając przekonanie, iż podjęty dialog edukacyjny wart jest kontynuowania oraz życząc wszystkim owocnych obrad.

IV ASN zostało zainaugurowane prezentacją dorobku naukowego uczestników trzech poprzednich konferencji, skupiających interdyscyplinarne grono najwybitniejszych przedstawicieli większości środowisk akademickich i naukowych w postaci 8 monografii pod redakcją profesor Anny Karpińskiej¹.

Rozważania nad edukacyjnym dialogiem wyznaczyło 5 profili tematycznych korespondujących z problematyką obrad poszczególnych sesji plenarnych oraz sekcji:

- 1) Edukacja w dialogu i reformie
- 2) Edukacyjne enklawy podwyższonej potrzeby
- 3) Dydaktyka w profesjonalnym oglądzie oraz projekcji

---

¹ Książki pod red. A. Karpińskiej: *Edukacja w dialogu i reformie, Kreatorzy edukacyjnego dialogu* (Białystok 2002), *Teoria i praktyka kształcenia w dialogu i perspektywie, Edukacyjne problemy czasu globalizacji, U podstaw dialogu o edukacji* (Białystok 2003), *Edukacyjne tendencje XXI wieku, Edukacja „głębszego poziomu”, „Edukacyjne obszary „głębokiej zmiany”* (Białystok 2005).

- 4) Uczestnicy procesu kształcenia
- 5) Troska i szlachetność w dialogu (system wartości i opieki)

Wprowadzenia w tematykę poszczególnych profili tematycznych dokonał prof. Jerzy Niemiec, wygłaszając referat pt. „Edukacja rozszerzającego się horyzontu”. Profesor zwrócił uwagę na wybrane obszary działalności edukacyjnej, przed którymi, w związku z przebiegającą reformą systemu oświaty, pojawiają się nowe zadania pedagogiczne.

Pierwsza sesja plenarna przebiegała pod przewodnictwem Profesorów: Krystyny Duraj-Nowakowej, Tadeusza Maszczaka oraz Jerzego Niemca.

Z ważnych powodów osobistych nie mógł przybyć do Augustowa prof. Czesław Kupisiewicz. Jednak Uczestnicy konferencji mogli wysłuchać referatu, który w Jego imieniu wygłosiła Dr Renata Nowakowska-Siuta nt. „Szkoła zintegrowana”. Profesor, koncentrując się wokół pojęcia „szkoła zintegrowana” – w aspekcie zarówno jej genezy, konstytutywnych cech, jak i zadań – poddał analizie szkolocentryczny układ edukacyjny, nakreślając obraz szkolnych realiów w ostatnich latach. Prof. Krystyna Duraj-Nowakowa („Założenia edukacji w procesie reform: konteksty całościowe”) przedstawiła wizje założeń reformy systemu edukacji, zwracając głównie uwagę na problem demokratyzacji w kontekście prognozowania pedagogicznego. Prof. Zygmunt Wiatrowski („Edukacyjne, gospodarcze i społeczne wyznaczniki kariery zawodowej w kontekście rozwoju zawodowego człowieka”) postulował o potrzebę odwołania się do takich składników aktualnej wiedzy o karierze zawodowej, jak: rzeczywista jej istota, orientacje i ścieżki wobec kariery zawodowej, modele i strategie robienia kariery zawodowej. Prof. Tadeusz Maszczak („Europejskie standardy

kształcenia w polskim szkolnictwie wyższym – inspiracje”) za główną ideę swoich rozważań przyjął myśl, iż europejski wymiar edukacji wiąże się nie tylko z nauczaniem o Europie, ale i z nauczaniem dla Europy, gdzie kluczową rolę odgrywa eksponowanie postaw i wartości.

Na konferencję tekst przysłał również prof. Mykoła Zymomrya pt. „Dialog międzykulturowy: rozwój szkolnictwa mniejszości narodowych w Polsce (na przykładzie szkolnictwa mniejszości ukraińskiej)”. Profesor podkreślił fakt, iż szkoły tego typu nie mogą stać się „enklawami, wyspami na morzu inności, hołubiącymi jedynie kulturę i wartości własnego narodu”, co tłumaczy istotę podejmowania dialogu międzykulturowego.

Drugiej sesji plenarnej przewodniczyli prof. Anna Karpińska i ks. prof. Janusz Mastalski.

Swoją obecnością niestety nie mógł zaszczyścić Nas również prof. Kazimierz Denek. Przygotowany na tę okazję referat pt. „Tocząca się reforma edukacji” odczytał asystent z Zakładu Dydaktyki Ogólnej UAM w Poznaniu – mgr Robert Sarnecki. Profesor, w swoim tekście, przedstawił nowe wymagania wobec systemu edukacji, ukazał jej niedoskonałości, dokonując wstępnej próby oceny reformy. Prof. Wojciech Kojs („Autoedukacja jako czynnik osobowego i społecznego rozwoju”) przybliżył argumenty świadczące o konieczności podejmowania działań autoedukacyjnych we współczesnym świecie. Prof. Władysław Jacher („Socjologiczne i kulturowe aspekty zarządzania oświatą”) przedstawił problem zarządzania ludźmi w oświacie w kontekście interakcyjnych elementów i stylów kierowania. Prof. Ryszard Gerlach („Szkolnictwo wyższe w aspekcie potrzeb rynku pracy”) poruszył zagadnienie kształcenia zawodowego wobec współczesnych trudności na rynku pracy. Prof. Walentyna Łozowiecka („Osobliwości kształ-

cenia zawodowego we współczesnych warunkach społeczno-ekonomicznych”), w oparciu o stworzony schemat współczesnej osobowości zawodowej, zaprezentowała wyniki badań dotyczące przygotowania studentów do odpowiedzialnego wejścia na rynek pracy.

Trzecia sesja plenarna przebiegała pod przewodnictwem profesorów: Eugenii Laski, Włodzimierza Prokopiuka i Zygmunta Wiątrowskiego.

W pierwszej kolejności wystąpił prof. Ryszard Parzęcki („Potrzeba nowoczesnego poradnictwa zawodowego w systemie oświaty”). Zdaniem Profesora, poradnictwo zawodowe jest kluczowym elementem dzisiejszej edukacji szkolnej, dlatego też powinno być zintegrowane zarówno z systemem edukacyjnym, jak i współczesnym rynkiem pracy. Prof. Eugeniusz Piotrowski („Psychologiczne prawidłowości kształtowania się umiejętności poznawczych uczniów”) przedstawił propozycje zmian we współczesnym modelu kształcenia, skupiając swą uwagę na technologii kształcenia. Ks. prof. Janusz Mastalski („Dialogiczny wymiar interakcji szkolnej”) zaprezentował zagadnienie dialogu edukacyjnego jako podstawy wszelkich kontaktów związanych z rzeczywistością szkolną. Prof. Kazimierz Żegnałek („Reforma edukacji wczesnoszkolnej w opinii nauczycieli”) analizując pozytywne, jak i negatywne strony reformy edukacji, przybliżył opinie nauczycieli – praktyków ze środowiska wiejskiego i miejskiego dotyczące tegoż wątku. Prof. Jan Grzesiak („Metodologiczne aspekty ewaluacji i reform w edukacji w obronie tożsamości pedagogiki”) zwrócił uwagę na konieczność metodologicznej analizy współczesnych reform edukacji.

Zaproszenie na naszą konferencję przyjął również prof. Czesław Banach, nie mógł jednak w niej czynnie uczestniczyć. W nadesła-

nym tekście „Edukacja nauczycielska w Polsce wobec zadań reformy systemu edukacji” Profesor dokonał analizy przemian funkcji i zadań nauczycielskich oraz oceny współczesnego stanu edukacji nauczycieli w Polsce.

Czwartej sesji plenarnej przewodniczyli Profesorowie: Agata Cudowska, Wojciech Kojs i Romuald Kalinowski.

Prof. Józef Podgórecki („Komunikacja społeczna i jej zastosowanie w edukacji”) przekonywał słuchaczy o wartości sprawnego komunikowania się w sytuacjach edukacyjnych. Prof. Elżbieta Gawęł-Luty („Wpływ hierarchizacji wartości na społeczne funkcjonowanie ucznia”) skoncentrowała się na problematyce wartości, przedstawiając wyniki badań dotyczące hierarchii wartości cenionych przez współczesną młodzież licealną. Prof. Eugenia I. Laska („Zjawisko przemocy w klasach młodszych – problem współczesnej szkoły”) przedstawiła znamienne dla współczesnej szkoły zagadnienie przemocy w oparciu o badania, których wyniki wskazują na konieczność podjęcia czynności profilaktycznych wobec tego zjawiska. Prof. Eugeniusz Kameduła („Wyrównywanie szans edukacyjnych – założenia a rzeczywistość”) dokonał analizy porównawczej modelowych a realizowanych czynności znoszących bariery edukacyjne. Ks. prof. Józef M. Dołęga („Potrzeba nauk środowiskowych w polskiej edukacji XXI wieku”) przedstawił zarówno nauki środowiskowe, jak i istotne elementy kultury mające podstawowe znaczenie w zrozumieniu idei zrównoważonego rozwoju w działaniach edukacji narodowej.

Zaproszenie na konferencję przyjął również Prof. Stanisław Palka, jednakże Profesor nie mógł przybyć do Augustowa. Usłyszeliśmy główne tezy przygotowanego na tę okazję referatu pt. „Badawcze inspirowanie teorii i praktyki dydaktycznej”, w którym podkreślo-

no istotne warunki dla współczesnych pedagogicznych badań naukowych.

Piąta sesja plenarna przebiegała pod przewodnictwem Profesorów: Elżbiety Gawęł-Luty i Ryszarda Parzęckiego. Prof. Włodzimierz Prokopiuk („Konieczność zmagania się o nowe sensy bycia człowieka [człowiekiem] w edukacji pierwszej dekady XXI wieku”) zaakcentował znaczenie treści (programów) procesów edukacyjnych o charakterze sensotwórczym, wychowującym, w których musi znaleźć się ładunek energii nastawionej na zinternalizowanie określonego systemu wartości. Prof. Beata Przyborowska („Kultura wysokiej tolerancji niepewności w otoczeniu zewnętrznym i wewnętrznym systemu oświaty”) skoncentrowała swą uwagę na zagadnieniu niepewności, traktując ją jako cechę konstytutywną kultury wysokiej tolerancji niepewności. Prof. Zbigniew Węgierski („Wychowawca – opiekun w procesie opieki nad dzieckiem osieroconym”) ukazał pojęcie, przyczyny oraz rozmiary sieroctwa społecznego w Polsce, akcentując rolę nauczyciela – wychowawcy w procesie nauczania, wychowania i opieki. Prof. Hanna Kostyło („Głos w sprawie rekonstrukcjonizmu”) zastanawiała się nad możliwością zastosowania filozofii rekonstrukcjonizmu w Polsce, zwracając szczególną uwagę na pojęcie kultury. Prof. Agata Cudowska („Twórcze orientacje życiowe studentów w dialogu edukacyjnym. Refleksje teoretyczne”) skoncentrowała się na rozważaniach dotyczących dialogicznego charakteru rzeczywistości edukacyjnej, ukazując ją jako przestrzeń kształtowania twórczych orientacji. Obrady Piątej sesji zamknęło wystąpienie Prof. Aleksandry Żukrowskiej i mgr. Andrzeja Staronia („Wolność wyboru kulturowego”). Autorzy zwrócili uwagę na ujęcie procesu enkulturacji z punktu widzenia antropologa filozoficznego.

Tematykę powyższych profili tematycznych kontynuowano podczas dwudniowych obrad sekcji problemowych, o koordynację których poproszono liderów poszczególnych sesji plenarnych.

Szósta sesja plenarna „Edukacja w perspektywie – w poszukiwaniu syntezy”, będąca swoistym podsumowaniem konferencji przez prof. Annę Karpińską, stała się jednocześnie serdecznym zaproszeniem na V ASN, które odbędzie się we wrześniu 2008 roku.

Obradom IV ASN sprzyjało tradycyjne już miejsce wymiany edukacyjnych poglądów – Oficerski Yacht Club RP „Pacyfic”, położony w niepowtarzalnej scenerii obrzeży Puszczy Augustowskiej, na Półwyspie Pień, nad Jezio-rem Białym. Do intelektualnej uczty zachęcał również przygotowany program rekreacyjny, stanowiący doskonałą kontynuację dydaktycznych dyskursów, obejmujący naukowy rejs statkiem kołysanym taflą mazurskich jezior, prowadzący „ku gwiazdom” i ku refleksjom o lepszej edukacji. Wieczorne ognisko sprzy-

jało integrowaniu poglądów, jak i prowadze- niu intelektualnych sporów.

Organizatorzy Konferencji w Augustowie wyrażają głęboką nadzieję, że słowa Profesora Stanisława Palki zachęcą do kontynuowania pedagogicznego dialogu. Spotkamy się ponownie, by rozważać, analizować i projektować edukację w naszym kraju. Wykorzystamy „(...) szanse korzystnego inspirowania badawczego teorii i praktyki dydaktycznej, wzbogacania teoretycznej wiedzy dydaktycznej i ulepszenia praktyki szkolnej. Tę szansę stwarzają Augustowskie Spotkania Naukowe”². Zapraszamy więc do *powrotu nad jeziora...*

Alina Szwarz-Adamiuk, Monika Zińczuk

---

² Fragment referatu prof. S. Palki „Badawcze inspirowanie teorii i praktyki dydaktycznej” przygotowanego na IV ASN.